

Drammens Sportsfiskere Vannmiljøutvalget

80 år for Marka, friluftsliv og folkehelse (OOF 80 år)

- Marka er viktig for folks fysiske og psykiske helse
- Markaloven og Markagrensa er kjernen i OOF's arbeid
- Fylkesmannen i Oslo og Akershus som klageinstans og forvalter av marka (både lov og grense).

Hvordan få flere ut i aktivitet?

- Friluftslivets fire A'er er: Areal, Allemannsrett, Anlegg, Aktiviteter (Mål om bedre friluftsliv for alle)
- Gratis og fri ferdsel i naturen for alle krever tilrettelegging som gir hele befolkningen denne muligheten (universell utforming ++), samt god introduisering, oppfølging og opplæring i friluftsliv.
- Mindre aktiv befolkning og mer enten eller i forhold til aktivitet (en utvikling mot A- og C-lag)
- 4 viktige tiltak:
 1. God og hensynsfull tilrettelegging (skilting, merking, turmål, velholdt sti/løypeanlegg ++)
 2. Varige tiltak for å utvikle trygghet og ferdigheter i friluftsliv (skiskoler/friluftsskoler, opplæring, ferskingkurs, introduksjonskurs)
 3. Inspirerende kommunikasjon (inkludering, annonsering, invitasjon, seminarer++)
 4. Arbeidsform preget av samarbeid for friluftsliv (grunneiere, frivillige org., offentlig sektor, friluftsråd ++)
- Motivasjon er det essensielle, og det vi liker å gjøre gjør vi ofte fordi det gir oss noe (motsatt for det vi BØR/MÅ gjøre eller føler oss tvunget til å gjøre).
- Arenaer for organisert friluftsliv genererer mer friluftsliv (mer enn egenorganisert friluftsliv):
 1. Turmål, DNT-hytter, familie/barne-tur-lag ++
 2. Aktiviteter der folk bor, jobber og beveger seg
 3. Hamborgstrøm paviljongen brukt som eksempel på turmål/nærrekreasjonsområde
 4. Sikring av gode grønne korridorer inn/ut av friluftsområder (grønn infrastruktur)
 5. Organisering for økt rekruttering til friluftsliv
 6. Tur-lag i lokalmiljøene
 7. Inkludering og integrering i friluftslivet

Grønne Lier og friluftsliv

- Friluftslivskommune 2015 og bevist satsning på friluftsliv
- Politisk og administrativ vilje og interesse for friluftsliv (engasjement og entusiasme)
- Merking av stier der folk bor og helt ut i Marka (gjort på dugnad med støtte fra kommunen ++)
- Friluftsskoler (sommer/høst/vinter)
- Turgrupper der folk bor
- Lieropplevelser.no og Facebook

Drammens Sportsfiskere Vannmiljøutvalget

- For kropp og skjel (Plan om og for friluftsliv)
- Ordførerens tur
- BUA, utlånsordning for utstyr til aktivitet

Friluftslivet som integreringsarena

- Noe OOF har jobbet med i over 20 år
- Forebygging er billigere enn reparasjon
- Introduksjonskurs til friluftsliv:
 - En arena for sosialisering, mestring og integrering
 - Gode opplevelser, kontaktoppbygging og aktivitet
 - Økt glede, økt psykisk helse, muligheten til å lære bort egen kunnskap til venner/familie/kjente
- **Inkludering:**
 - Gir gjensidig glede og aksept på tross av etnisitet, religion, sosial status osv.
 - Prøvesmaking på aktiviteter/friluftsliv gir kunnskap og gode valg for hva man vil holde på med
 - Inkluder innvandrere i allerede etablerte opplegg/aktiviteter, heller enn å lage helt egne opplegg (kan segregere)
 - Begrepsbruk er viktig (integrering vs inkludering)
- Nærhet, glede og kulturell tilknytning til naturen definerer de fleste nordmenn, og preger oss og vår fellesfølelse og identitet
- Bedre helse og høyere livsglede
- Erfaringsoverføring og opplæring gjennom familierelasjoner er ikke like sterkt som før, og skaper et behov for offentlige tjenester som gir dette (skoler, barnehager, speidere, frivillige org.) og særlig for innvandrere
- Viktig for samhold, fellesskap og identitet
- Naturen og nærrekreasjonsområder er viktig for folkehelse, glede, ro/stilhet, aktivitet og sosialisering:
 - Økt satsning og tilrettelegging for friluftsliv i nærmiljøet (parker, turveier, grøntområder)
 - Miljødirektoratets nærmiljøsatsning
 - Innvandrere har stort behov for friluftsliv i nærmiljøet (trygghet, tilgjengelighet, kjennskap), og arenaer der de aktivt kan være med på egen integrering gjennom aktivitet i naturen

Friluftsliv og integrering

- Friluftsliv er vår mangfoldige naturarv
- Nordisk og internasjonal forskning (lite norsk forskning)
- Innvandrere har lavere aktivitet innen friluftsliv, særlig kvinner, enn etnisk norske
- Utdanning og inntekt påvirker deltagelsen i friluftslivet

Drammens Sportsfiskere Vannmiljøutvalget

- «Aktivitetsfattigdom» hos innvandrere barn og i fattige familier
- Stort behov for mer forskning innen fagfeltet
- Behov for bedre dialog om friluftsliv og kunnskapsforståelse
- Behov for langsiktig satsning, kontinuitet og forutsigbarhet i friluftslivsarbeidet med integrering/inkludering

Flerbruk av Marka

- Balanse mellom velkommen og takk det holder!!
- 10.000 nye Oslo-boere i året → Europas hurtigst voksende hovedstad!
- Det meste er, og skal være, kun en trikketur unna.
- Markagrensa er «hellig» og fast (stor politisk enighet)
- En stor seier når Markagrensa kom
- Oplass til 140.000 nye boliger innen nåværende byareal, men behov for transformering og nyskaping i hele byen
- 120 millioner til organisert aktivitet
- 300 millioner til opprydding av forurensning på Langøyene
- Fokus på gratis friluftsliv
- 7 av 10 ønsker å være mer aktive → mer tilrettelegging og utstrakt samarbeid med frivillige organisasjoner.
- Bevaring av biomangfold/verneområder, samtidig med tilrettelegging/rehabilitering/opprusting av/for friluftsliv
- Bydelene kan søke om midler til benker/bord etc i sine parker
- Sikre og bevare grøntkorridorer/vassdrag
- Friluftsporter er ikke aktivitetssoner!!:
 - Viktige innfallsårer til Marka
 - Konsept fra FL → sosiale møteplasser og tilrettelagte områder for kunnskap, læring, aktivitet og tilgjengelighet til Marka
- Arbeider med opprette en nasjonalpark i Østmarka:
 - Vern og hensyn for biologisk mangfold i kombinasjon med tilrettelegging for friluftsliv/flerbruk
 - Frivillighet som grunnlag for vern i samarbeid med omkransende kommuner
 - Viktige naturverdier under sterkt press!!
- Tett samarbeid mellom idretten, natur- og friluftssorg. og Friluftsrådene

Flerbruk og bærekraftig friluftsliv

- Flere folk → flere brukere → nye aktivitetsformer
- Nye utfordringer/konflikter, men de kan løses!!
- Bruk er det beste vern → rekruttering, folkehelse og friluftsliv
- Holdningsarbeid, kanalisering og tilrettelegging:
 - Naturbasert forsterkning av stier for sykling
 - Kanalisering av syklende bort fra blåmerkede stier
- Utfordringer løses gjennom dialog, unngå å sette brukergrupper opp mot hverandre
- Tilrettelegging er nødvendig

Drammens Sportsfiskere Vannmiljøutvalget

- Folk har ulike roller gjennom tiden (bilist/syklist/turgåer/hundelufter...)
- Friluftsliv der folk bor → positivt med friluftspor
- Skispor er ikke laget for syklist, men heller ikke en stor konflikt
- Klimautfordringene forutsetter tilrettelegging om vi ønsker skiidrett
- Mål om livslang idretts glede
- Kunstig skille mellom idrett og friluftsliv
- Flere barn og unge ut i Marka og i aktivitet
- Idretten sliter med lite plass i byen, samtidig som Marka er for lite tilrettelagt for idrett (slik som behovet er i dag)
- Marka er også Oslo's viktigste idrettsarena:
 - Dette må det også tas hensyn til gjennom tilrettelegging
 - Mer idrett i naturen
 - Tilrettelegging senker terskelen for aktivitet
- Markaloven bør ikke bli et hinder, men en mulighet
- Marka er viktig som en berikelse for byens befolkning gjennom det enkle friluftslivet og naturopplevelse → Østmarkas Venner ønsker ikke idrettsanlegg i Marka, men mer fokus på enkle stier og naturmangfold
- Markaloven må håndheves og opprettholdes ifølge Østmarkas Venner
- Naturen er en forutsetning for friluftsliv:
 - Allemannsrett og relevant lovverk
 - Hva er god tilrettelegging og nok tilrettelegging?
 - Sikring av naturmangfoldet/grunnlaget sikrer friluftslivet
 - Naturopplevelser for livet (med biomangfold)
 - Det må være mulig å oppleve uberørt natur også i nærheten av der folk bor, men ikke over alt!
 - Bit- for- bit utbygging er Markas største trussel
 - Hva fortrenger hverandre?
 - Nærrekreasjonsområder er en mangelvare i dag
 - Behov for en overordnet plan om flerbruk, tilrettelegging og arealbruk av bynær mark
- Asker har som prinsipp ikke bygging i Marka
- Stor andel av Asker sin befolkning er aktive, med over 60 aktive foreninger og mye friluftsliv
- Positiv utvikling i flerbruk, med lite konflikt
- Asker setter strenge miljøkrav
- Bruk og vern må kontinuerlig vurderes, og har erfaring med slitasje problemer på de mest ettertraktede friluftsområdene
- Fokus på å bygge respekt for natur hos barn og unge
- Viktig at offentlig og frivillig sektor samarbeider godt → koordinerende krefter
- Tilrettelegging for alle brukergrupper og Prosjekt Idretts glede
- Topp-tur prosjekter
- Stort behov for utfartsparkeringer, da Marka ikke er tilgjengelig gjennom kollektiv transport
- Flerbruk handler om å finne løsninger i fellesskap

Drammens Sportsfiskere Vannmiljøutvalget

- De tre F'ene: Frivillighet, friluftsliv og folkehelse!!
- En overordnet plan for Marka må lages i fellesskap mellom idretten, friluftsliv, vern og offentlig sektor
- Allemannsplikten i fremtidens friluftsliv → plikten til å vise hensyn (står i Friluftslivsloven!)
- Økt adskillelse og kanalisering for å skille forskjellige brukergrupper kan føre til større kamp om arealene og fraskrivelse av allemannsplikten
- Ikke alt kan fortettes og ikke all matjord kan bygges ned → Hva så? Bit for bit nedbygging av matjord er OK, men ikke i MARKA!?!)
- Byplanlegging og fortetting er avgjørende for å lette presset på arealer og naturfriluftslivsområder

Drammens Sportsfiskere, Vannmiljøutvalget

25.10.16

Hans Støvern

Hans Støvern
Leder